

mužnjom. To je posljedica plaćanja mlijeka po kvaliteti i upotrebe parnih uređaja i dezinfekcije gumenih cijevi.

Mlijeko dobiveno strojnom mužnjom ima manji % masti nego ono s ručnom mužnjom. To je problem koji se još danas ne može riješiti.

Zadruga	ukupna količ. mlijeka		mlijeko dobiveno stroj. mužnjom		mlijeko dobiveno ruč. mužnjom	
	broj isporuč. ml.	mlij. kg	broj isporuč. ml.	mlij. kg	broj isporuč. ml.	ml. kg
1	13	544029	8	416824	5	127205
2	22	629830	7	256274	15	373556
3	13	515438	7	301779	6	213659
4	24	485491	2	88697	22	396794
23,80	vrhnje 35%		8,30	1,36	9,66	
Pros. % masti:	3,87		3,82		3,91	

Od februara 1962. do januara 1963. ispitivao se % masti u mlijeku svih isporučilaca dva puta mjesečno po Gerberu i to najviše jutarnjeg mlijeka, a nešto manje večernjeg. Iz toga je izračunat prosjek % masti u ukupnom mlijeku i onog dobivenog strojnom, pa ručnom mužnjom.

Na osnovu iskustva izgleda da uzrok manjeg % masti u mlijeku dobivenog strojnom mužnjom nije slabo izmuzivanje, nego premalo pažljiv i individualan rad strojem za mužnju.

K.

Vijesti

○ izgradnji nove mljekare u Zagrebu

(Izvod iz teza za diskusiju)

Zagrebačka mljekara i Privredna komora grada Zagreba organizirale su 13. II 1964. diskusiju o gradnji nove mljekare na osnovu teza koje su izradili inž. M. Markeš, šef sektora za plan i razvoj Zagrebačke mljekare i inž. D. Salopek, tehnolog-projektant tvornice za proizvodnju uređaja za prehrambenu industriju »Jedinstvo«, Zagreb.

Savjetovanju je prisustvovalo četrdesetak uzvanika, između ostalih: inž. D. Pavličić, direktor Instituta za mlekarstvo iz Beograda, dr N. Zdanovski, profesor Poljoprivrednog fakulteta u Sarajevu, dr M. Car i dr D. Sabadoš, profesori Poljoprivrednog fakulteta u Zagrebu, dr A. Petričić, docent Tehnološkog fakulteta u Zagrebu, inž. L. Tanić, direktor Poslovnog udruženja za mlekarstvo u Beogradu, dr M. Mautner, predstavnik Sekretarijata za industriju I. V SRH i dr.

U organiziranoj opskrbi Zagreba mlijekom nastupile su tokom posljednjih desetak godina znatne promjene. Od 25—30 tisuća l mlijeka u kantama (1953/4) plasman mlijeka preko mljekare porastao je na 80—120 tis. litara u bocama (1963). Proizvodnja polutekućih i tekućih proizvoda (mlijeko, vrhnje, jogurt i

školski obroci) dosegla je do 240 tisuća boca dnevno, a objekat je pred 15 godina bio projektiran za promet od 30 tis. l mlijeka u bocama i 90 tis. l mlijeka u kantama.

Zbog ovakvog razvoja potrošnje i promjene proizvodnog programa današnja je mljekara postala pretijesna, a rastući grad među prioritetnim komunalnim službama zahtijeva redovnu i sigurnu opskrbu dovoljnim količinama šireg asortimana mlijeka i mlječnih proizvoda.

Kao izlaz iz sadanje kritične situacije predlaže se:

a) gradnja novog specijaliziranog pogona za prošireni asortiman konzumnih mlijeka i nefermentiranih tekućih mlječnih proizvoda;

b) rekonstrukcija postojećeg pogona u objekat za proizvodnju svježih fermentiranih mlječnih proizvoda na bazi mlijeka, sirutke i stepke.

Sirovinska baza za opskrbu mljekare ostaje do daljnijega sadanje otkupno područje, na kojem je mljekara tokom god. 1963. otkupljivala 170 — 205 tis. l mlijeka na dan. Uz pretpostavku da godišnji otkup raste prosječno za 12%, može se očekivati u god. 1966. oko 280, a god. 1970. do 440 tis. l mlijeka s ovog područja. U slučaju bržeg porasta tržišnih viškova kod poljoprivrednih dobara i individualnih kooperanata rajon dopreme mlijeka bi se sužavao, a na perifernim područjima povećavala bi se prerada mlijeka.

Kapacitet objekta treba biti u skladu s potrebama grada. Računajući približno s dosadanjim tempom porasta broja stanovnika i postepenim porastom potrošnje mlijeka po stanovniku, može se očekivati promet mlijeka u Zagrebu:

god. 1966.	140 — 155 tis. l na dan
„ 1970.	180 — 220 „ „ „ „
„ 1980.	255 — 340 „ „ „ „

Ovakav razvoj potrošnje opravdava gradnju mljekare s dnevnim kapacitetom od 200 tis. l i mogućnošću povećanja kapaciteta — bez građevinskih investicija — do 350 tis. l u cilju potpunijeg i ravnomjernijeg korištenja kapaciteta te brže otplate investicija nova bi mljekara tokom nekoliko godina mogla opskrbljivati Sisak i Karlovac.

Lokacija novog pogona može biti ili u sklopu sadanje mljekare ili na drugoj lokaciji. Brojni razlozi govore u prilog prve mogućnosti, među ostalim: dopunjavanje proizvodnje postojećim objektom, riješeni priključci za paru, vodu, elektriku i kanalizaciju, zajedničke servisne službe (garaže, radionice, laboratorij, upravno-administrativna), riješene saobraćajnice i dr. Za novu lokaciju govore prije svega strateški razlozi, zatim urbanistički, arhitektonski i dr.

Diskutabilno je također pitanje, da li novi objekt treba graditi i opremiti kao specijalizirani ili kombinirani. Ekonomski i drugi razlozi govore u prilog specijaliziranog objekta.

Proizvodni program novog objekta mogao bi obuhvatiti standardizirano pasterizirano i uperizirano mlijeko, zatim vitaminizirano i homogenizirano mlijeko s različitim sadržinom masti, kako i čokoladno mlijeko s raznom sadržinom masti, rekonstituirano mlijeko, te slatko vrhnje s raznom sadržinom masti. Osim staklene ambalaže (bezbojne ili obojene), predviđa se i pakovanje u savremenoj »izgubljennoj« ambalaži.

Vrijednost nove proizvodnje, kod punog korištenja kapaciteta, predviđa se sa 6.988 milijuna dinara.

Ukupan iznos investicionih ulaganja, prema orijentacionim i definitivnim proračunima, iznosio bi 1.837 mil. d, od toga: (u mil. d)

	domaći	uvoz	ukupno
građevine	520	—	520
oprema (tehnološka, energetska i ostala s transp. i mont.)	818	399	1.217
ostalo	100	—	100
Ukupno:	1.438	399	1.837

U diskusiji o tezama diskutanti su ukazali na značaj daljnjeg razvoja sirovinске baze, mogućnost sužavanja otkupnog područja, potrebu stimulacije veće proizvodnje mlijeka na društvenim i privatnim domaćinstvima prigradskog područja, opravdanost izgradnje specijaliziranog objekta, potrebu temeljitog razmatranja lokacije, mogućnost veće proizvodnje trajnijih oblika mlijeka i dr. Sav daljnji pripremni studij treba biti usmjeren na što veću produktivnost rada, te ekonomičnost i rentabilnost poslovanja novog objekta.

Markeš

OSNIVANJE CENTRA ZA INDUSTRIJALIZACIJU POLJOPRIVREDE

Posljednjih godina uložena su u SRH znatna sredstva za razvitak poljoprivrede. Često se ulagalo, a da prije toga nisu izvršene potrebne analize i pripreme. Radi toga je izgradnja više stajala nego što je bilo potrebno, a nije ni odgovarala prvobitno zamišljenoj namjeni.

Da bi se izbjegle slične pogreške i propusti, u Zagrebu je prošle godine osnovano poslovno udruženje »Agroinženjering«, kojemu je bio zadatak da putem projektiranja, usvajanjem nove opreme i primjenom odgovarajuće tehnologije utječe na modernizaciju poljoprivrednih organizacija. On je u relativno kratko vrijeme razvio znatnu aktivnost na rješavanju mnogih problema u govedarstvu i svinjogojstvu (tovilišta, skladišta i dr.). Složena tehnološka rješenja zahtijevaju da se posebna pažnja obrati prethodnim tehničkim istraživanjima. Stoga je »Agroinženjering« predložio da se osnuje Centar za industrijalizaciju poljoprivrede.

Osnovni zadatak Centra bio bi da svojim radom i djelatnošću utječe na što bržu primjenu novih tehnoloških rješenja, a posebno u stočarstvu (usavršavanje sistema tova junadi, modernizacija procesa proizvodnje mlijeka na mlječnim farmama, zatim uzgoja svinja, ispitivanje jeftinijeg sistema uzgoja i proizvodnje peradi, jaja itd.). Centar bi osnovao prototipsku radionicu, koja bi se postepeno opremala uređajima i laboratorijem za ispitivanje tehničkih, tehnoloških osobina konstrukcija i opreme. To bi bila privredna ustanova poslovnog udruženja »Agroinženjering«, odnosno njenih članica.

Odbor za privredu Izvršnog Vijeća Hrvatske prihvatio je ovaj prijedlog.

OSNOVANO CENTRALNO STOČARSKO UDRUŽENJE ZA SRH

14. III o.g. održan je u Privrednoj komori Hrvatske sastanak na kojem je osnovano Centralno stočarsko udruženje za SR Hrvatsku. Na sastanku su predstavnici organizacija prihvatili nacrt radova Udruženja te potpisali ugovor o učlanjenju. Zadatak Udruženja je da u okviru Republike organizirano radi na unapređenju mesa, mlijeka i mesnih prerađevina.

Poljopr. vj. br. 9 i 12/1964.